मौनमपण्डितानाम् Bh. 2. 7. –2 Wanting in skill, taste, appreciation &c. cf. अपण्डितास्ते पुरुषा मता मे ये स्त्रीषु च श्रीषु च विश्वसन्ति.

अपण्य *a.* Not saleable (the Smṛitis name several things which ought not to be sold by particular persons and on particular occasions); जीविकार्थे चापण्ये P. V. 3. 99.

अपतन्त्रकः [अपगतं तन्त्रं भिषजामधीनता यत्र कप् Tv.] A kind of वातरोग, spasmodic contraction of the body or stomach; अपतन्त्रकातुरं नापतर्पयेत् Suśr.

अपतानकः [अपक्रम्य अन्तरान्तरा तनुते तन् कर्तरि ण्वुल्] Spasmodic contraction with occasional convulsive fits; सोऽपतानकसंज्ञो यः पातयत्यन्तरान्तरा Suśr.

अपतानकिन् *a.* Affected with spasmodic contraction.

अपति, –तिक *a.* Without a master; without a husband, unmarried. **–तिः** Ved. Not a master or husband; अव भेषज पादय य इमां संविवृत्सत्यपतिः स्वपतिं स्त्रियम् Av. 8. 6. 16.

अपत्नी Unmarried, without a husband.

अपत्नीक *a.* 1 Without a wife (when she is either absent or dead). –2 To be performed without the company of a wife; अपत्नीकः पितृयज्ञः Kāty.

अपतीर्थ A bad Tīrtha or place of pilgrimage.

अपतृप् 10 P. To cause to fast or starve.

अपतर्पणम् 1 Fasting (in sickness). –2 Absence of satisfaction.

अपत्यम् [न पतन्ति पितरोऽनेन, पत् बाहु° करणे यत् न. त.; some derive it from अप, the termination त्य being added to it, as in तत्रत्य, अत्रत्य, sprung from a stock; Yāska gives two etymologies: अपत्यं कस्मात् अपततं भवति पितुः सकाशादेत्य पृथगिव ततं भवति, अनेन जातेन सता पिता नरके न पततीति वा] Offspring, child, progeny, issue (of animals and men); offspring in general (male or female); sons or grandsons and other later generations of a Gotra; अपत्यं पौत्रप्रभृति गोत्रम् P. IV. 1. 162; अपत्यैरिव नीवारभागधेयोचितैर्मृगैः R. 1. 50. (Bhavabhūti calls *apatya* 'a knot for tying parents together' अन्योन्यसंश्लेषणम् पित्रोः; अन्तःकरणतत्त्वस्य दम्पत्योः स्नेहसंश्रयात्। आनन्दग्रन्थिरेकोऽयमपत्यमिति बध्यते॥ U. 3. 17).–2 A partronymic affix; स्त्रीपुंसयोरपत्यान्ताः Ak.; °अधिकारप्रकरणम् Sk.; **–Comp. –काम** *a.* desirous of progeny.**–जीवः** N. of a plant (Mar. पुत्रजीवी). **–द** *a.* giving offspring (as a Mantra &c.). **–ता** State of childhood; शूद्रावेदी पतति......तदपत्यतया भृगोः Ms. 3. 16. (**–दा**) N. of a plant (गर्भदात्रीवृक्ष).**–पथः** the vulva.**–प्रत्ययः** a patronymic affix. **–विक्रयिन्** *m.* a seller of his children, a father who sells his girl for money to a bridegroom. **–शत्रुः** [अपत्यं शत्रुर्गर्भभेदनेन नाशकं यस्याः सा] 1 'having the child for its enemy', a crab (said to die in producing young). –2 a serpent. **–साच्** *a.* Ved. accompanied with offspring.

अपत्र *a.* Leafless, without wings &c. **–त्रः** 1 The shoot of bamboo; a sprout in general (तदवस्थायां तयोः पत्रशून्यतयोत्पत्तेस्तथात्वम्). –2 A tree the leaves of which have fallen off. –3 A bird without wings. **–त्रा** N. of a plant (Mar. नेबती).

अपत्रप् 1 A. To be ashamed, be bashful, hang down the face through shame; (with instr. of person or thing); येनापत्रपते साधुरसाधुस्तेन तुष्यति Mb.; य आत्मनापत्रपते भृशं नरः स सर्वलोकस्य गुरुर्भवत्युत *ibid*; तस्माद्धैलैरपत्रेपे Bk. 14. 84 turned away from with shame.

अपत्रप *a.* Shameless, impudent. **–पा,–पणम्** 1 Shame, bashfulness. –2 Embarrassment.

अपत्रपिष्णु *a.* [अपत्रप्–इष्णुच्] Bashful; लोलाक्षे सुरतगुरावपत्रपिष्णोः Śi. 8. 46.

अपत्रस् To flee in terror from; अप स्मत् तरसन्ती न भुज्युः Rv. 10. 95. 8.

अपत्रस्त *p. p.* Afraid of, deterred from; तरङ्गापत्रस्तः (slightly) afraid of waves; P. II. 1. 38 Sk.

अपथ *a.* [नास्ति पन्था यत्र] Pathless, roadless; °थो देशः, °था नगरी &c. **–थम्, –थः** (also अपन्थाः P. V. 4. 72, II. 4. 30) 1 Not a way, absence of a way or road, pathless state; a bad or wrong road (lit.); अपन्थानं तु गच्छन्तं सोदरोऽपि विमुञ्चति Rām. (fig.) irregularity, deviation, a moral irregularity or deviation, a wrong road, bad or evil course; अपथे पदमर्पयन्ति हि श्रुतवन्तोऽपि रजोनिमीलिताः R. 9. 74; 17. 54; न कश्चिद्वर्णानामपथमपकृष्टोऽपि भजते Ś. 5. 10 follows evil ways; कारितस्त्वमपथे पदं मया Ki. 13. 45, 64. –2 Heresy, heterodoxy (in opinions). –3 The vulva. **–था** Name of several plants. **–थम्** *ind.* By or in the wrong way, astray; अपथं वर्तते Sk. **–Comp. –गामिन्** *a.* pursuing evil courses; heretical. **–प्रपन्न** *a.* taking to evil ways (as man); spent or used out of place, misapplied, misspent (as money &c.); यः काकिनीमप्यपथप्रपन्नां समुद्धरेन्निष्कसहस्रतुल्याम् H. 3. 116.

अपथ्य *a.* [न. त.] 1 Unfit, unsuited, improper, inconsistent, obnoxious; अकार्यं कार्यसंकाशमपथ्यं पथ्यसंमितम् Rām. –2 (In medicine) Unwholesome, unsalutary (as food, regimen &c.); सन्तापयन्ति कमपथ्यभुजं न रोगाः H. 3. 110; भवति पुरुषस्य व्याधिर्मरणं सेविते अपथ्ये, राजापथ्ये पुनः सेविते सकलकुलं नश्यति Mu. 6. –3 Bad, unlucky. **–Comp. –अशिन्** *a.* One taking an unwholesome food; शत्रवो नीतिहीनानां यथापथ्याशिनां गदाः Śukra 1. 13.**–कारिन्** *a.* an offender; एवमपथ्यकारिषु तीक्ष्णदण्डो राजा; राज °री क्षपणकः; अनुभव राजापथ्यकारित्वस्य फलम् Mu. 1 an enemy or traitor to the king.

अपद्, –पाद *a.* (**पदी** *f.*) [न पद्यते ज्ञायते पद्–क्विप्–न. त.] Incomprehensible, unknowable. –2 Having no feet, footless.

अपद *a.* 1 Footless. –2 Having no office or post. **–दः** A reptile. **–दम्** No place or abode. –2 A wrong or